

ΤΑ ΚΑΣΤΡΑ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1821

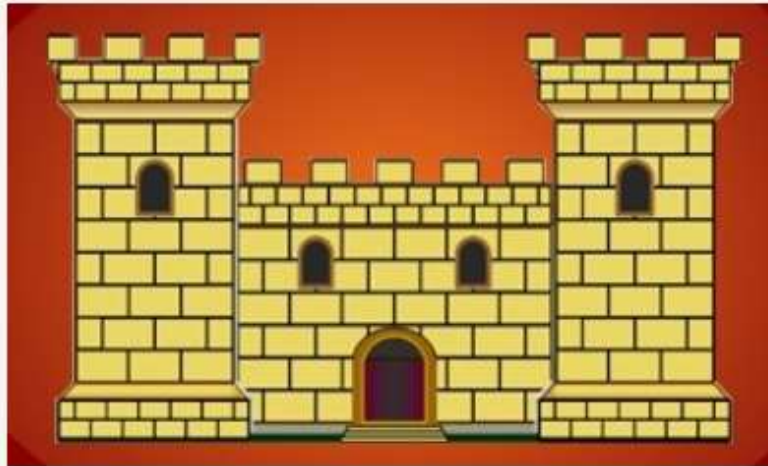
ΤΟ ΚΑΣΤΡΟ ΤΟΥ ΣΑΡΑΒΑΛΙΟΥ ΣΤΗΝ ΑΧΑΪΑ

ΔΗΜ. ΣΧ. ΒΡΑΧΝΑΪΙΚΩΝ - ΤΑΞΗ ΣΤ3 - ΜΑΡΤΙΟΣ 2021

Υπεύθυνη εκπαιδευτικός: Παπαγεωργίου Καλλιόπη

ΤΑ ΚΑΣΤΡΑ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥΣ

Το **κάστρο** (λατινικά: *castrum*) είναι οχυρωμένη κατασκευή η οποία χτιζόταν στην Ευρώπη και τη Μέση Ανατολή κατά τον Μεσαίωνα, από τους ευγενείς της εποχής οι οποίοι το χρησιμοποιούσαν ως κατοικία τους.

Δεν πρέπει να συγχέεται με το παλάτι, το οποίο δεν είναι οχυρωμένο, ή με το φρούριο, το οποίο δεν ήταν απαραίτητα κατοικία κάποιου ευγενούς, αν και υπάρχουν αρκετές κατασκευαστικές ομοιότητες με αυτό. Κατά τη διάρκεια των περίπου 900 ετών στην οποία χτιζόταν κάστρα, αυτά απέκτησαν πολλές μορφές και χαρακτηριστικά. Βέβαια κάποια, όπως η περικύκλωση από οχυρωμένους τοίχους και η ύπαρξη σχισμών στους τοίχους για τα όπλα των αμυνόμενων, ήταν κοινά χαρακτηριστικά σε όλες τις κατασκευές.

Βέβαια, κάστρα αναφέρονται και στις αρχαίες εποχές, και ειδικά στον ελληνικό χώρο συναντώνται από τη μυκηναϊκή εποχή (αρχαιότερη πηγή τα Ομηρικά Έπη) ως "πολίεθρα" (οχυρωμένες ακροπόλεις, εντός των περιτειχισμένων πόλεων). Αυτή η τακτική οχύρωσης πόλεων, και ειδικά του τμήματος της πόλης στο οποίο κατοικούσαν οι άρχοντες ως τελευταία γραμμή άμυνας, συνεχίστηκε από τους μυκηναϊκούς χρόνους μέχρι και τον 18ο αιώνα

Στην ονομασία των ελληνικών κάστρων χρησιμοποιούνται συνήθως οι λέξεις «κάστρο», «φρούριο», «πύργος». Π.χ. Κάστρο της Μονεμβασιάς, Φρούριο Ιτζεδίν, Πύργος της Μάρως κ.τ.λ. Χρησιμοποιείται σε λίγες περιπτώσεις και το «Ακρόπολη» (ή το «Άκρο»): Ακροναυπλία, Ακρόπολη Λίνδου, Ακροκόρινθος κ.ά. Εκτός από αυτά, υπάρχουν και μερικές άλλες εκφράσεις που χρησιμοποιούνται στις ονομασίες κάστρων: **Καλές, Καστέλι, Βίγλα, Μπούρτζι, Φορτέσα (Φορτέζα).**

ΚΑΣΤΡΑ ΤΗΣ ΑΧΑΪΑΣ

Αρκετά είναι τα κάστρα στον νομό Αχαΐας. Ανάμεσά τους βρίσκονται τα: Αιγυπτόκαστρο, κάστρο του Δοξαπατρή, κάστρο Δροσιάς, κάστρο Δάσους, κάστρο Καλαβρύτων ή κάστρο της Ωριάς, Ακρόπολη της Πάτρας, κάστρο της Πάτρας, παυλόκαστρο, Πουρναρόκαστρο, κάστρο του Ρίου, κάστρο Σαλμενίκου, κάστρο Σανταμερίου, κάστρο της Χαλανδρίτσας, Τείχος Δυμαίων, Σιδηρόκαστρο, Σαραβάλι κ. ά.

Κάστρο της Πάτρας

Παλαιόπυργος

Χαλανδρίτσας

κάστρο του Ρίου

ΚΑΣΤΡΟ ΤΟΥ ΣΑΡΑΒΑΛΙΟΥ

Το τοίχιο του κάστρου που διασώζεται σήμερα.

Το **Κάστρο του Σαραβαλίου** ήταν μικρό φρούριο στην σημερινή Αχαΐα πολύ κοντά στην Πάτρα στο χωριό Σαραβάλι. Σήμερα είναι εντελώς κατεστραμμένο στο κέντρο του χωριού, όπου διασώζεται κάποιο τείχος που λέγεται ότι τμήμα του είναι από το κάστρο. Μάλιστα πάνω στη θέση του κάστρου έχουν χτιστεί κατοικίες και έχει μειωθεί το αρχικό ύψος του λόφου κατά 10 μέτρα. Στην θέση του βρίσκεται διαμορφωμένη η κεντρική πλατεία του Σαραβαλίου.

Το φρούριο πιστεύεται ότι χτίστηκε τον 14ο αιώνα σαν κατοικία του Ιταλού φεουδάρχη της περιοχής *Ραϊνάλδο ντε Σαραβάλε* (ιταλικά : *Reginaldo de Saravale*) από το Σαραβάλε της Ιταλίας. Άλλη εκδοχή λιγότερο επικρατέστερη λέει ότι χτίστηκε από κάποιον ιππότη όταν δημιουργήθηκε το Πριγκιπάτο της Αχαΐας και πήρε την περιοχή σαν φέουδο.

Αναφέρεται σε όλους τους κατάλογους των κάστρων της Αχαΐας υπό την δικαιοδοσία άλλοτε του λατίνου αρχιεπίσκοπου Πάτρας ή διαφόρων ιδιοκτητών του. Από ιστορικούς το κάστρο του Σαραβαλίου ταυτίζεται και με το κάστρο του δάσους ή αυτό της πεδιάδος Πατρών τα οποία η θέση τους είναι άγνωστη σήμερα.

Σε ενετικές απογραφές το βρίσκουμε με την ονομασία *Sarravalle* ή *Saravale* και αργότερα σαν *Seravali*. Στα Ορλωφικά έπαιξε ενεργό ρόλο και αναφέρεται το επόμενο

έτος, 1467, σε κατάλογο κάστρων της Αχαΐας σαν κατεστραμμένο. Σε κατάλογο του έτους 1471 αναφέρεται επισκευασμένο και σε χρήση, από τότε δεν υπάρχει ξανά αναφορά για το κάστρο.

Το φρούριο ήταν κυκλικό στην κορυφή λόφου στους πρόποδες του Ομπλού που δεσπόζει πάνω από τον κάμπο της Πάτρας. Αναφέρεται ότι είχε και υπόνομο (στοά) που οδηγούσε σε κοντινή περιοχή για περίπτωση διαφυγής ή μεταφοράς εφοδίων.

Το 1429 δόθηκε από τον Βαρώνο-Αρχιεπίσκοπο Πάτρας Πανδούλφο Μαλατέστα στον Κωνσταντίνο Παλαιολόγο. Αργότερα πέρασε στους Οθωμανούς, άγνωστο πότε καταστράφηκε, λίθοι από αυτό έχουν χρησιμοποιηθεί κατά το χτίσιμο σπιτιών στο χωρίο.

Η πλατεία «Κάστρου», όπως είναι διαμορφωμένη σήμερα. Από κει, ο επισκέπτης μπορεί να θαυμάσει την θέα όλου του πατράϊκού κόλπου.

Η ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΣΑΡΑΒΑΛΙΟΥ

Στις 9 Μαρτίου 1822, στις τοποθεσίες του Σαραβαλίου «Παλαιόπυργος» και «Νερόμυλος του σαϊταγά» έγινε η γνωστή **Μάχη του Σαραβαλίου**.

Η μάχη έλαβε χώρα ανάμεσα στον Κολοκοτρώνη και τους τούρκους, που ήταν κλεισμένοι στο κάστρο της Πάτρας. Ήταν κατά την πρώτη πολιορκία της πόλης από τους Έλληνες και στο χωριό είχε στρατοπεδεύσει και είχε το στρατηγείο του ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης.

Ο Κολοκοτρώνης μετά την άλωση της Τρίπολης Θέλησε να πολιορκήσει την Πάτρα. Είχε βάσιμες ελπίδες πως οι Λαλαίοι Τούρκοι θα συνθηκολογούσαν μαζί του. Δυστυχώς, όμως, οι πρόκριτοι Ανδρέας Ζαΐμης και Σωτήρης Χαραλάμπης που είχαν αρχίσει να πολιορκούν την πόλη δεν δέχθηκαν να πάει εκεί. Αντέδρασαν από το φόβο μην τους πάρει τη δόξα και τα λάφυρα. Όταν έμαθαν ότι ο Κολοκοτρώνης συγκέντρωνε ασκέρια για να πάει στην Πάτρα έγραψαν στη Γερουσία στον Πετρόμπεη και στον Υψηλάντη να μην έρθει γιατί σε έξι μέρες θα καταλάμβαναν αυτοί την πόλη. Στο γράμμα τους άφηναν να εννοηθεί πως θα προκαλούσε εμφύλια διαμάχη ο πηγαιμός του Γέρου του Μοριά. Ο ίδιος στη διήγηση του μεταξύ άλλων αναφέρει σχετικά: **«Αν με άφηναν να πάγω αμέσως, θα μου έδιναν αμέσως τα κλειδιά οι Τούρκοι από το φόβο τους»**.

Ο Κολοκοτρώνης έφτασε έξω από την Πάτρα τέλος Φλεβάρη του 1822 με τέσσερις χιλιάδες αρματωμένους Έλληνες που σε λίγο ανέβηκαν στις εφτά περίπου χιλιάδες και στένεψαν την πολιορκία των Τούρκων που ζήτησαν βοήθεια και συγκεντρώθηκαν και αυτοί στις δώδεκα περίπου χιλιάδες. Είχε το στρατηγείο του στο Σαραβάλι.

Στις 9 Μαρτίου του 1822, οι Τούρκοι χτύπησαν πάνοπλοι και αιφνιδιαστικά ελληνικές θέσεις προς τα ανατολικά και περισσότερο προς τα νοτιοανατολικά του φρουρίου της Πάτρας (κοντά στο Σαραβάλι καθώς και την Μονή Γηροκομείου) με σκοπό την αποτίναξη του κλοιού αποκλεισμού τους από τους επαναστατημένους Έλληνες. Ο Κολοκοτρώνης βλέποντας τα γεγονότα από το στρατόπεδο στο κάστρο του Σαραβαλίου, που βρισκόταν σε στρατηγική θέση, έστειλε δυνάμεις στα πεδία όπου αντιλαμβάνονταν πως υπήρχε ανάγκη.

Παρόλα αυτά οι Τούρκοι που είχαν και αριθμητική υπεροχή και οπλισμό, κυριαρχούσαν σχεδόν καθολικά. Επίσης, σε κάποιες περιπτώσεις οι Έλληνες είχαν

Ὁ δὲ Μεχμέτπασας, ἀφ' οὗ ἀπέτυχε καὶ ἐν τῇ πρώτῃ καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ ἐκδρομῇ καὶ εἶδεν εἰσελθόντας τοὺς ἐχθροὺς καὶ εἰς αὐτὴν τὴν πόλιν, ἐταπείνωσε τὴν ὀφρὺν του, συνενόηθη μετὰ τοῦ ἐν Ῥίῳ καθημένου Ἰσοῦφη, ὃν ὠλιγόρει ἕως τότε, καὶ ἐζήτησε τὴν σύμπραξιν τῶν ἐκεῖ καὶ τῶν ἐν τῷ Ἀντιρρῖῳ. Ἐπὶ τῇ αἰτήσῃ ταύτῃ συνήχθησαν εἰς Πάτρας ὡς 8000, καὶ τὴν 9 μαρτίου ἐξεστράτευσαν ὅλοι ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τῶν δύο πασάδων, καὶ πεσόντες ἐν πρώτοις εἰς τοῦ Κυνηγοῦ ἔτρεψαν τοὺς ὑπὸ τοὺς Κουμανιώτας κατέχοντας τὴν θέσιν ἐκείνην Πατρεῖς, ἐσκότωσαν τὸν στρατιοφόρον καὶ ἐπήρασαν τὴν σημαίαν των. Πολλοὶ Ἕλληνας τῶν ἐν τῷ Γηροκομείῳ καὶ τῷ λιμένῳ τοῦ Σαήταγα ἐξήλθαν εἰς βοήθειαν τῶν καταδιωκόμενων, ἀλλὰ καὶ οὗτοι ἐτραπήσαν, καὶ μὴδὲ

M 2

164

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΗ.

1822.

νὰ ἐπανελθῶσιν εἰς τὰς θέσεις των ἐδυνήθησαν. Ὁ δὲ Κολοκοτρώνης ἔβαλεν εἰς κίνησιν τὰ ὑπὸ τὸν Πλαπούταν, τὸν Γενναῖον, τὸν Δηληγιάννην, τὸν Τσαννέτον Χρηστόπουλον καὶ τὸν Πετμεζάν σώματα· ἀλλ' οἱ Τούρκοι ἔτρεψαν καὶ ταῦτα καὶ ἐπολιόρκησαν καὶ τὸ Γηροκομεῖον. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ τούτῳ ὁ Γενναῖος εἰσήλθε μετ' ὀλίγων εἰς τὸν λιμένα τοῦ Σαήταγα ὅπου ἤυρε πολλὰ ὀλίγους Τριπολιτσιώτας καὶ τὸν ἀρχηγὸν αὐτῶν Σέκερην, διότι οἱ πλείστοι τῶν ἐναπομεινάντων ἔφυγαν ἰδόντες τὰ γινόμενα. Ἐν ἐνὶ λόγῳ οἱ Τούρκοι ἔτρεψαν ὅλους τοὺς Ἕλληνας, καὶ τοὺς ἠνάγκασαν καταδιώκοντές τους νὰ καταφύγῃσιν εἰς τὰ ὄρη, ἐκτὸς τῶν ἐν Γηροκομείῳ καὶ τῷ λιμένῳ, οὓς ἀπέκλεισαν καὶ ἐπολέμουν, καὶ τῶν ὑπὸ τὸν Πλαπούταν ἐν τῇ πεδιάδι ὀχυρωθέντων. Ἐπὶ τῆς φυγῆς δὲ ταύτης ἐκινδύνευσε νὰ συλληφθῇ καὶ ὁ Ζαήμης. Εὐρεθείς οὗτος ἐπὶ τῆς ἐξόδου τῶν ἐχθρῶν ἐν Ὀμπλῷ ἐκίνησε μετὰ τινῶν στρατιωτῶν πρὸς τὸ Γηροκομεῖον, ὅπου ἦσαν οἱ πλείστοι τῶν Καλαβρυτινῶν, καὶ πεσὼν καθ' ὁδόν, ἐπὶ τῆς τροπῆς τῶν Ἑλλήνων, εἰς τὸ μέσον τῶν ἐχθρῶν καὶ καταδιωχθείς, ἔφθασεν ἔφιππος εἰς τὸ χεῖλος ῥυακός τινος, ὅπου, ἀφημιασάντος τοῦ ἵππου, ἐπέζευσε καὶ διαπεραιωθείς πεζὸς ἀπέφυγε τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν μεινάντων ἐντεύθεν τοῦ ῥυακος.

Ἐπὶ τῆς τροπῆς δὲ ταύτης, ὁ Κολοκοτρώνης, ὅστις διέμενε κατὰ τὸ Σαραβάλι ἐκινήθη μόνος κατὰ τὸν Παλαιόπυργον μὴδ' αὐτὸς ἠξέυρων πρὸς τί ἐκινεῖτο. Καθ' ὁδὸν ἀπήντησε τὸν Λεχωρίτην στελλόμενον πρὸς αὐτὸν παρὰ τοῦ Ζαήμη ἀγγελιαφόρον, καὶ τὸν συμπαρέλαβε· πλησιάσας δὲ πρὸς τὸν Παλαιόπυργον εἶδεν ἐπάνωθεν του μικρὰν ἑλληνικὴν σημαίαν καὶ 15 Ἕλληνας καθημένους καὶ θεωροῦντας τὰ γενόμενα. “Ποῖον ἔχετε ἀρχηγόν;” τοὺς ἠρώτησε. “Τὸν Βαγγέλη Κουμανιώτη” ἀπεκρίθησαν.

1822.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΗ.

165

“Ἐμένα μὲ γνωρίζετε;” τοὺς ἠρώτησε πάλιν ὁ Κολοκοτρώνης. “ὄχι,” ἀπεκρίθη ὁ Κουμανιώτης. “Ἐγώ,” ἐπανελάβην, “εἶμαι ὁ Κολοκοτρώνης, ἀκολουθήτε με καὶ ἔχει ὁ Θεός.” Κατέβησαν οἱ 15, τὸν ἠκολούθησαν καὶ ἔγειναν ὅλοι 17· προχωροῦντες ἔγειναν 50 καὶ συμπαρέλαβαν καθ' ὁδὸν καὶ τὸν Παρασκευᾶν Πλαπούταν. “Στήσε ἐδῶ Βαγγέλη,” εἶπε τότε ὁ Κολοκοτρώνης, “τὴν σημαίαν σου· καὶ Σὺ Παρασκευᾶ σῦρε καὶ πιάσε τὸ ἐμπρὸς τῆς σημαίας τοῦ Βαγγέλη ἀσβεστοκάμινο.” “Εἶναι ἀνοιχτὸς ὁ τόπος καὶ χαλόμεθα,” ἀπεκρίθησαν οἱ περὶ τὸν Παρασκευᾶν “μὴ φοβάσθε,” ἐπανελάβην ὁ Κολοκοτρώνης, “ἐγὼ δὲν σᾶς ἀφίνω νὰ χαθῆτε· σᾶς στέλω βοήθειαν.” Τὸ ὄνομα τοῦ Κολοκοτρώνη ἦτο πύργος δυνάμεως· ἔγεινεν ὡς εἶπε, καὶ καταλήφθη ἡ κάμινος. Ἐμπροσθεν αὐτῆς ἦσαν 60 Τούρκοι ἔφιπποι καὶ ὤρμησαν ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας· ἀλλ' οἱ Ἕλληνες ἀνέστησαν καὶ διετήρησαν τὴν θέσιν των. Ὁ δὲ Κολοκοτρώνης παρετήρησεν ὅτι τὸ κέντρον τοῦ ἔχθρου ἦτο δυνατὸν καὶ ἀδύνατοι αἱ πτέρυγές του· διὰ τοῦτο, ἀφ' οὗ ἐθάύρνε τὸ κατὰ τὴν κάμινον μικρὸν σῶμα, μετέβη μετὰ τοῦ σημαιοφόρου τοῦ Καραχάλιου καὶ τοῦ ὑπασπιστοῦ του Φωτάκου πρὸς τὸ ἄλλο μέρος, τὸ κρατούμενον ὑπὸ τῶν Τούρκων μέχρι τῆς μάνας τοῦ νεροῦ, καὶ ἐκράυγασεν ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς ἐπὶ τῶν βουνῶν Ἕλληνας “κάτω Ἕλληνες, κάτω, ἐδῶ εἶναι ὁ Κολοκοτρώνης.” Ἀκούσαντες οἱ ἐκεῖ τὴν βροντώδη φωνὴν τοῦ Κολοκοτρώνη καὶ τὸ ὄνομά του ἤρχισαν νὰ καταβαίνωσι πρὸς τὸ μέρος ὅπου ἦτον ὁ Κολοκοτρώνης καὶ νὰ μάχωνται· πολλοὶ δὲ ὑπήγαν καὶ ὅπου ἦσαν ὁ Βαγγέλης καὶ ὁ Παρασκευᾶς ἰδόντες ὅτι ἦσαν καὶ ἐκεῖ Ἕλληνες, καὶ οὕτως ἐξήφθη ἡ μάχη. Ἐντοσούτῳ ἐπολέμουν ἀδιακόπως καὶ οἱ ἐν τῷ Γηροκομείῳ

166

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΗ.

1822.

καὶ οἱ ἐν τῷ λιμένῳ καὶ ἀπέειχαν γενναίως, ἂν καὶ ἐκανοβολοῦντο καὶ ἐβομβοβολοῦντο ὑπὸ τῶν ἐξω· ἐπίσης διεκρίνοντο καὶ οἱ ἐν τῇ πεδιάδι μαχόμενοι ὑπὸ τὸν Πλαπούταν· Ὁ δὲ Κολοκοτρώνης μετεχειρίσθη εὐτυχῶς τὸ ἀκόλουθον στρατήγημα. Ἀνέβη εἰς τινα ὑψηλὴν θέσιν, καὶ ἀφ' οὗ ἐκύτταξε διὰ τοῦ τηλεσκοπίου του τοὺς πολεμοῦντας ἐκατέρωθεν, ἐκρότησε τὰς χεῖρας καὶ ἐκράυγασεν· “Ἐτσάκισαν οἱ Τούρκοι, ἐτσάκισαν· πάρτε τους, Ἕλληνες, πάρτε τους.” Οἱ Τούρκοι δὲν ἐτσάκισαν, ἀλλ' οἱ πολεμοῦντες πρὸς τὸ ἐν μέρος δὲν ἔβλεπαν τί ἐγίνετο πρὸς τὸ ἄλλο· διὰ τοῦτο ἐπίστευσαν καὶ Τούρκοι καὶ Ἕλληνες τὴν φωνὴν τὴν λέγουσαν “οἱ Τούρκοι ἐτσάκισαν,” νομίζοντες οἱ τοῦ ἐνός μέρους ὅτι τῷ ὄντι ἐτσάκισαν οἱ τοῦ ἄλλου· ὥστε ἐπαλήθευσαν μετ' ὀλίγον ὅσα μὴ ἀληθῶς εἶπε ὁ Κολοκοτρώνης κατ' ἀρχάς. Καὶ πανταχόθεν μὲν ἐφόρμησαν οἱ Ἕλληνες, πανταχόθεν δὲ ἐτραπήσαν οἱ Τούρκοι καταδιωκόμενοι μέχρι τῆς πόλεως. Δεκαοκτὼ ἐξ αὐτῶν, ἐν οἷς καὶ ὁ κεχαγιάς τοῦ Μεχμέτπασα, μὴ δυνηθέντες νὰ καταφύγῃσιν καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν πόλιν, ἐκλείσθησαν ἐν τινι περικειχίσματι, ὅπου εἰσπηδήσαντες ὁ Πλαπούτας καὶ τινες τῶν περὶ αὐτὸν τοὺς ἐφόνευσαν. Διακόσιοι ὑπελογίσθησαν ὅλοι οἱ ἐπὶ τῆς μάχης ταύτης φονευθέντες Τούρκοι· ἐφονεύθησαν καὶ ἐπληρώθησαν καὶ εἰκοσιν Ἕλληνες. Τιοιουτοτρόπως μετέβαλεν ὁ Κολοκοτρώνης τὴν κατὰ τὴν 9 μαρτίου ἦταν τῶν Ἑλλήνων εἰς νίκην. Τούτου δὲ γενομένου ἀνεχώρησεν εἰς Κόρινθον ἀφήσας τοποτηρητὴν τὸν Πλαπούταν, εἰς ὃν ἀνέθετε πάντοτε τὰ τῆς στρατοπεδαρχίας ἐν τῇ ἀπουσίᾳ του.

Ακολουθεί βίντεο που παρουσιάζει την πορεία της μάχης του Σαραβαλίου
<https://vimeo.com/88664722>

Κάθε χρόνο στο Σαραβάλι, σε ανάμνηση και τιμήση της μάχης, γίνονται εορταστικές εκδηλώσεις καθώς και αναπαράσταση της.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΔΡΑΣΕΩΝ

Οι μαθητές αφού οργάνωσαν και μελέτησαν το υλικό που συγκέντρωσαν για το κάστρο του Σαραβαλίου και τη μάχη που έγινε στην περιοχή, κατά την επανάσταση του 1821, χωρίστηκαν σε ομάδες και δημιούργησαν:

- A) Σταυρόλεξα
- B) Χάρτη με τα κάστρα της Πάτρας
- Γ) Ακροστιχίδα
- Δ) Προσωπογραφία του Θ. Κολοκοτρώνη

Διαδραστικά:

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ 1

<https://crosswordlabs.com/view/2021-03-21-383>

ΕΞΑΣΚΗΣΗ - ΚΟΥΙΖ

ΣΑΡΑΒΑΛΙ

<https://wordwall.net/el/resource/14271671/%cf%83%ce%b1%cf%81%ce%b1%ce%b2%ce%b1%ce%bb%ce%b9>

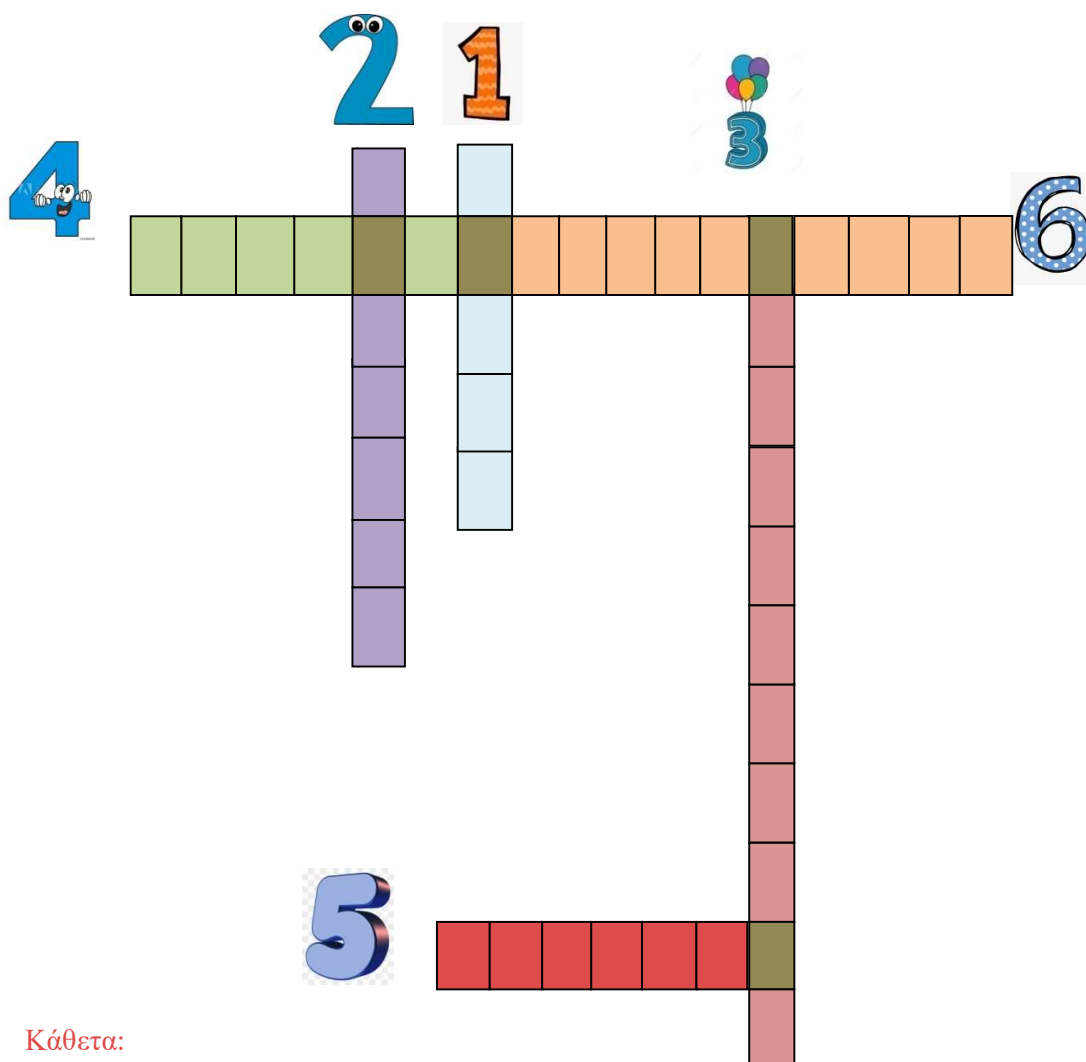
ΚΑΣΤΡΑ ΤΗΣ ΑΧΑΪΑΣ

<https://wordwall.net/el/resource/14272955/%ce%ba%ce%b1%cf%83%cf%84%cf%81%ce%b1-%cf%84%ce%b7%cf%83-%ce%b1%cf%87%ce%b1%cf%8a%ce%b1%cf%83>

ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΚΟΛΟΤΡΩΝΗ

https://drive.google.com/file/d/1mYFNzoeCnATByGjAQc6_lznhB3Y43jfR/view

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ 2

Κάθετα:

1. Ο Κολοκοτρώνης μετά την άλωση της Τρίπολης, ποια περιοχή θέλησε να πολιορκήσει ;
2. Ποιον μήνα έγινε η Μάχη του Σαραβαλίου;
3. Ονομασία του κάστρου του Σαραβαλίου... (ανάποδα)

Οριζόντια:

4. Το κάστρο βρίσκεται στην πλαγιά του Παναχαϊκού που λέγεται;
5. Αυτοί κλείστηκαν μέσα στο κάστρο της Πάτρας;
6. Το Σαραβάλι βρίσκεται.....της Πάτρας (ανάποδα)

ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΔΑ

Σ_ _ _ _ _

Α_ _ _ _ _

Ρ_ _ _ _ _

Α_ _ _ _ _

Β_ _ _ _ _

Α_ _ _ _ _

Λ_ _ _ _

Ι_ _ _ _ _

1. Είχαν παραπάνω οι τούρκοι (ΣΤΡΑΤΙΩΤΕΣ)
2. Ο αγώνας ήταν(ΑΝΙΣΟΣ)
3. Η επέλαση του εχθρού ήταν(ΡΑΓΔΑΙΑ)
4. Παίρνει τις αποφάσεις στη μάχη.....(ΑΡΧΗΓΟΣ)
5. Λέγεται αλλιώς ο απολίτιστος.....(ΒΑΡΒΑΡΟΣ)
6. Έτσι πολέμησαν οι Έλληνες(ΑΝΙΔΡΕΙΑ)
7. Την ένιωσαν οι Τούρκοι όταν έχασαν τη μάχη(ΛΥΠΗ)
8. Ήταν η αντίσταση που πρόβαλλαν οι Έλληνες.....(ΙΣΧΥΡΗ)

Σύνδεσμοι που αξιοποιήθηκαν:

1. <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9A%CE%AC%CF%83%CF%84%CF%81%CE%BF>
2. <https://www.kastra.eu/>
3. https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9A%CE%AC%CF%83%CF%84%CF%81%CE%BF_%CF%84%CE%BF%CF%85_%CE%A3%CE%B1%CF%81%CE%B1%CE%B2%CE%B1%CE%BB%CE%AF%CE%BF%CF%85
4. http://next.owlapps.net/owlapps_apps/articles?id=604934&lang=el
5. <https://averoph.wordpress.com/2014/03/09/%E1%BC%A1-%CE%BC%CE%AC%CF%87%CE%B7-%CF%83%CF%84%CF%8C-%CF%83%CE%B1%CF%81%CE%B1%CE%B2%CE%AC%CE%BB%CE%B9-%E1%BC%80%CF%87%CE%B1%CE%90%CE%B1%CF%82-9-%CE%BC%CE%B1%CF%81-1822/>
6. (<https://averoph.wordpress.com/2013/03/09/%ce%b7-%ce%bc%ce%b1%cf%87%ce%b7-%cf%84%ce%bf%cf%85-%cf%83%ce%b1%cf%81%ce%b1%ce%b2%ce%b1%ce%bb%ce%b9%ce%bf%cf%85-9-%ce%bc%ce%b1%cf%81-1822/>)
7. <https://www.youtube.com/watch?v=oKdws00Wgyk>

